

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3046/2018. (II. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.698/2016/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Otthonházakért Érdekvédelmi Egyesület) jogi képviselője útján (dr. Dobrossy István ügyvéd, 4025 Debrecen, Simonffy utca 57.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.698/2016/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az sérti az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes alapelveket, I. cikk (4) bekezdését, VI. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVII. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint 28. cikkét.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy az elsőfokú hatóság bejelentés alapján eljárást indított annak megállapítása iránt, hogy egy debreceni ingatlanban szociális intézmény működik-e és az ingatlan az indítványozó képviselője-e a tulajdonosa. Az elsőfokú hatóság az indítványozót (az alapügy felperesét) arra kötelezte, hogy mint a szociális szolgáltatás megszervezője és működtetője az ingatlanban a bejegyzés hiányában nyújtott szociális szolgáltatást szüntesse meg és az igazgatási bírságot fizesse meg.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó a másodfokú közigazgatási határozat megváltoztatása iránt keresetet terjesztett elő a bíróságon arra hivatkozva, hogy az ingatlanba beköltözött személyekkel semmilyen jogviszonyban nem áll, részükre se nem nyújt, se nem szervez szociális szolgáltatást. Az ingatlan lakói a lakhatás jogán kívül egyéb szolgáltatásra nem jogosultak, és háztartási alkalmazottak látják el mindazt a feladatot, amit a hatóság neki tulajdonít. A szociális szolgáltatás szervezeti és személyi háttere hiányzik, nincs műszakbeosztás, illetve utasítási jog, így az intézményi keret nem állapítható meg. Az ingatlanban dolgozó háztartási alkalmazottak munkabérét a gondozottak fizetik meg.
- [6] A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy a helyszíni ellenőrzés jegyzőkönyvei, a háztartási alkalmazottak nyilatkozatai és a népegészségügyi osztály vizsgálata alapján az eljáró hatóságok helyesen, jogszabálysértés nélkül helyezkedtek arra az álláspontra, hogy a perbeli ingatlanban önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek kerültek elhelyezésre. A hozzátartozók nyilatkozatai megerősítették, hogy a bentlakók elhelyezésére azért került sor, mert a hozzátartozók így biztosították számukra a teljes körű gondozást, ápolást és felügyeletet. Az ingatlan az indítványozó képviselőjének a kizárólagos tulajdonát képezi. A hozzátartozói nyilatkozatok azt támasztották alá, hogy több ellátott esetében az egyesületi elnökhöz kellett fordulni az elhelyezéssel kapcsolatban, továbbá a próbavásárlás személyes találkozója alkalmával is ő jelent meg.
- [7] A kifejtettekre tekintettel a bíróság megállapította, hogy a hatóság teljes körű tényállás-feltárási kötelezettségének eleget téve és a rendelkezésre álló bizonyítékokat helyesen mérlegelve állapította meg, hogy az indítványozó az ingatlanban a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 67. § (1) bekezdése szerinti tevékenységet megvalósítja, így téves az indítványozó azon hivatkozása, hogy kizárólag lakhatást nyújt az ingatlanban és ezért az Szt. 3. § (8) bekezdése alapján nem tartozik a törvény hatálya alá. Mindezekre tekintettel az indítványozó az Szt. 92/L. § (1) bekezdés a) pontja alapján bírsághozható.
- [8] Az Szt. 92/L. § (1) bekezdése alapján nem jogszabálysértő a hatóság álláspontja a tekintetben, hogy magánszeméllyel és jogi személlyel szemben egyidejűleg, ugyanazon tevékenység miatt bírság szabható ki, a jogszabály

nem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy az Szt. 67. § (1) bekezdése szerinti szociális ellátás megállapítására egy időben, kizárólag vagy magánszemély vagy jogi személy esetében kerülhetne sor.

- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.698/2016/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára kötelezését kérte. Az indítványozó szerint a támadott döntés sérti az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes alapelveket, I. cikk (4) bekezdését, VI. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVII. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint 28. cikkét.
- [10] Az indítványozó szerint azért sérült a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga, mert a bíróság nem tisztázta a tényállást, abból téves következtetést vont le, illetve azt rosszul állapította meg, és így a valósággal ellentétes döntést hozott. A bíróság számos, a tényállás feltárása szempontjából releváns körülményt figyelmen kívül hagyott, így azt, hogy ő nem szervezett és nem nyújtott szociális szolgáltatást. Kifogásolta, hogy olyan tevékenységért lett megbírságolva, amit nem követett el, hiszen ő nem tartozik az Szt. hatálya alá. A bíróság döntése méltánytalan és igazságtalan. A támadott ítélet sérti az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdését is, mivel az ingatlan lakói a döntés következtében utcára kerülnek, hajléktalanokká válnak. Sérül továbbá a bentlakók magánélethez és tartózkodási hely szabad megválasztásához való joga, mivel szabad akaratukból választották a perbeli ingatlant otthonuknak, spontán szerveződő lakóközösségként élnek ott, amit a bíróság döntése miatt el kell hagyniuk.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz nem fogadható be az alábbiak szerint.
- [13] Az Abtv. 27. § a) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, I. cikke és 28. cikke. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3127/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [19]; 3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [14] Az Abtv. 52. §-a továbbá kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]: „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget, ezen alaptörvényi cikket érintően ugyanis a panaszos nem terjesztett elő érvelést.
- [15] Az Abtv. 27. §-a értelmében alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság követelményeinek vizsgálata során az indítványozó érintettségével összefüggésben a következőket állapította meg. Az indítványozó az Alaptörvény több rendelkezésének sérelmét állította panaszában, így többek között megjelölte a magánélethez való jogot rögzítő VI. cikk (1) bekezdését és a tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogot megállapító XXVII. cikk (1) bekezdését. Ezen Alaptörvényben biztosított jogok azonban nem közvetlenül az indítványozó egyesület számára jelentenek jogosultságot, hanem az indítványozó által a perbeli ingatlanban önmaguk ellátására nem vagy csak folyamatos segítséggel képes (természetes) személyek számára, ezen Alaptörvényben biztosított jogok tekintetében érintettséget kizárólag ők állíthatnának megalapozottan. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában maga is rámutat, hogy a panasz alapjául szolgáló eljárás tárgya az, hogy az indítványozó a szociális szolgáltatás megszervezője és működtetője-e, és ezáltal az Szt. hatálya alá tartozik-e, bírságható-e. Ugyanakkor szerinte nem hagyható figyelmen kívül az ítélet hatása, ami már a bentlakókat is érinti, azaz, hogy ők nem lesznek jogosultak a lakhatás igénybevételére. Ez azonban az indítványozó személyes és közvetlen érintettségét nem alapozza meg, az indítványozó egyesület érintettsége csak akkor lenne megállapítható, ha a támadott bírósági döntés közvetlenül az egyesület tevékenységével kapcsolatos jogaira vonatkozna, jelen ügyben azonban az indítványozó egyedi érintettsége ezen Alaptörvényben biztosított jogok tekintetében nem

állapítható meg {3238/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [3]–[4], 3133/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}.

- [16] A tisztességes hatósági, illetve bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés és XXVIII. cikk (1) bekezdés] tekintetében azonban az indítványozó érintettsége megállapítható, ezen indítványi kérelemre tekintettel az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az indítvány befogadásának további feltételei fennállnak-e.
- [17] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [18] Az indítványozó alapvetően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott, mely nem a bírósági eljárásra, hanem a hatósági eljárásra vonatkozik. Mivel azonban az indítvány leginkább a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság eljárásával és ítéletével kapcsolatban tartalmaz indokokat a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozóan, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet tartalma szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elemként bírálta el. A bírósági ítélettel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel” {3170/2014 (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasa valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasa a tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a döntéssel szembeni kifogásait fogalmazza meg, illetve a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. A kifejtettek tekintettel az indítványozó által a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme kapcsán felvetett érvek nem minősülnek az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek.
- [20] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában, 52. § (1b) bekezdésében, valamint 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. február 6.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1178/2017.

